

S projektom APPLAUSE od prepoznavne do širše uporabe invazivnih rastlin z vključevanjem prebivalcev

Izr. prof. dr. Maks Merela in Denis Plavčak, mladi raziskovalec
Biotehniška fakulteta, Oddelek za lesarstvo

Projekt APPLAUSE (*Alien PLAnt SpECies - from harmful to useful with citizens' led activities / od škodljivih do uporabnih tujerodnih rastlin z aktivnim vključevanjem prebivalcev*), je bil izbran na evropskem razpisu pobude Urban Innovative Action (UIA).

Skupno enajst partnerjev je zasnovalo model projekta APPLAUSE za celovit pregled lastnosti in primerno uporabo invazivnih rastlin, ki so čedalje bolj prisotne v našem okolju in nam izpodrivajo avtohtono rastje. Na razpis UIA je prispelo skupno 206 projektnih prijav iz 21 različnih držav Evropske unije, za financiranje pa je bilo izbranih 16 projektov. Evropska komisija UIA podpira inovativne pilotske projekte na področju trajnostnega urbanega razvoja, zato je v ta namen iz Evropskega sklada za regionalni razvoj namenila del sredstev lokalnim oblastem, ki bodo na nov način iskale rešitve dane tematike. Komisija je na izboru upoštevala stopnjo inovativnosti, kvaliteto partnerstva, merljivost rezultatov, možnost širitve rešitve na druga urbana območja in kakovost delovnega načrta projekta.

Slika 1. Veliki pajesen (*Ailanthus altissima*) kot pogosta invazivna rastlina

Ocenjena vrednost projekta APPLAUSE je okoli 5,2 mio EUR, sofinanciranje iz EU sredstev znaša nekaj več kot 4,1 mio EUR. Projekt bo trajal 3 leta in sicer od 1. novembra 2017 do 31. oktobra 2020.

Projekt v sklopu krožnega gospodarstva izpostavlja nerešena vprašanja glede ravnanja z invazivnimi tujerodnimi rastlinami v smislu zero-waste pristopa. V pilotnem projektu predelave japonskega dresnika v papir so že dokazali, da je tovrstno surovino mogoče izkoriščati veliko bolj racionalno kot zgolj za sežig. Tako se v okviru projekta predlaga sistem ravnanja s tujerodnimi invazivnimi rastlinami, ki temelji na izobraževanju in sodelovanju prebivalcev Ljubljane po treh principih delovanja: »Naredi sam«, »Predelaj z nami« in »Oddaj v zbirnem centru«.

Poleg prijavitelja (Mestne občine Ljubljana) in Biotehniške fakultete (Oddelek za lesarstvo, Odd. za biologijo, Odd. za agronomijo in Odd. za gozdarstvo) sodelujejo še Fakulteta za kemijo in kemijsko tehnologijo; Naravoslovnotehniška fakulteta, Kemijski inštitut, javno podjetje Snaga, Institut Jožef Stefan, Inštitut za celulozo in papir, Tisa d. o. o., GD GIS-DATA d. o. o., društvo Trajna, Zavod tipoRenesansa in Center odličnosti Vesolje, znanost in tehnologije.

Oddelek za lesarstvo ima ključno vlogo pri raziskavah zgradbe in relevantnih lastnosti olesenelih tujerodnih rastlin, sodeluje pri razvoju, projektiranju in trženju novih izdelkov, izdelovanju prototipov in končnih izdelkov ter razvoju novih pilotnih produktov iz ostankov v lesnopredelovalni verigi. Oddelek s podjetjem Snaga sodeluje tudi pri projektiranju in pripravi lesnoobdelovalne (mizarske) delavnice.

Celoten projekt je v osnovi oblikovan in zastavljen zeleno in inovativno, kar pomeni, da bo model prenosljiv na nova mednarodna območja oziroma okolja, pri čemer bodo omogočena nova delovna mesta, nova znanja in vključevanje težje zaposljivih ljudi z različnimi oviranostmi. V centrih ponovne uporabe bi se izvajale različne spretnostne in rokodelske delavnice s ciljemohranjati in razvijati tradicionalno obrt, kulturno dediščino ter znanje.